

Motion till riksdagen 2007/08:U232

av Peter Rådberg m.fl. (mp)

Kina

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den bristande respekten för mänskliga fri- och rättigheter i Kina.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste verka för att användningen av dödsstraffet i Kina upphör.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste verka för att tortyren av oliktankande i Kina upphör.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste verka för att politiska fångar i Kina frigges och att förföljelsen av oppositionella samt religiösa personer upphör.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de mänskliga rättigheternas universalitet.

När ska Sverige bryta tystnaden kring Kina?

Strax före EU-toppmötet i Bryssel 2004 klev en företrädare för Kinas ambassad in på Utrikesdepartementet i Stockholm. Hans uppdragsgivare i Beijing hade noterat att det fanns en utbredd svensk skepsis mot att häva EU:s vapenembargo mot Kina.

Vad budbäraren ville göra klart för den svenska utrikesledningen var att de regeringar som motarbetar ett hävande av embargot, kunde hamna i dåliga dager när nya affärssuppgörelser skulle träffas på den kinesiska marknaden. I klartext: storföretag som Ericsson, Electrolux och Volvo kunde gå miste om kinesiska miljardorder om den svenska regeringen fattade "fel beslut" om vapenembargot.

Fel! Okänt namn på

När EU-toppmötet senare behandlade frågan bytte Sverige fot – ett kort telefonsamtal mellan dåvarande statsminister Göran Persson och Moderaternas partiledare Fredrik Reinfeldt ledde till att den svenska regeringen sällade sig till EU:s övriga medlemmar som vill verka för att häva vapenembargot.

I efterdyningarna till den kinesiske presidentens nyligen avslutade Sverigebesök, i maj månad 2007, utgör det politiska spelet om vapenembargot en tankeväckande erfarenhet: Inte för att det skulle vara den kinesiska regimen som styr svensk utrikespolitik, utan därför att ekonomiska realiteter är och förblir avgörande i relationerna till världens största nation som tillika är världens största diktatoriska land.

I en värld där vi alla, mer eller mindre, är beroende av den kinesiska ekonomins utveckling är det regimen i Peking som anger takten. Brutalt förtryck, fängslande och avrättningar av oliktankande göms undan i resonemang om realpolitik och ekonomisk tillväxt.

När statsminister Fredrik Reinfeldt i samband med det kinesiska presidentbesöket i maj 2007 vägrade att ta upp behandlingarna av enskilda regimkritiker utan i stället pratade i allmänna ordalag om att ”vi i Sverige tycker väldigt mycket om mänskliga rättigheter”, beror det på att svenska storbolagschefer ska ligga bra till hos dem som styr över världens största marknad.

Varför ska vi bryta tystnaden mot Kina?

Dödsstraff strider mot de mänskliga rättigheterna.

I FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, artikel 3, står det: ”Envar har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet.” Dödsstraffet är oförenligt med detta.

Folkrepubliken Kina är förutom världens folkrikaste land också jordens största diktatur. Landet visar på grova brister i respekten för mänskliga fri- och rättigheter. Folkrepubliken Kina avrättar fler människor än världens övriga länder tillsammans.

Folkrepubliken Kina har dödsstraff för mer än 60 olika brott. Enligt Amnesty har landet dödsstraff förutom för våldsbrott även för mutbrott och skattefusk. Till och med bensinstöld har lett till dödsstraff och resulterat i avrättning. Dessutom genomför landet offentliga massavrättningar. Fångar tvingas delta i avrättningsparader genom städer inför stora åskådarmassor, för att därpå dödas till exempel på åkrar. Människor har fått dödsdomar tilldelade offentligt på stora idrottsarenor. Mellan 1990 och 1998 registrerade Amnesty International 25 400 dödsdomar och mer än 16 500 verkställda avrättningar.

En stor del av dem som avrättas i Kina blir också av med sina organ som den kinesiska staten sedan säljer vidare. En njure kan kosta upp till 60 000–70 000 kronor. Organen går i första hand till rika västlänningar.

Socialt avtal

Kinas politik utgick tidigare från att ”alla kineser” skulle få del av välfärden. Den tanken har de senaste åren skurits ned väsentligt. I dag lever 100-tals miljoner kineser utanför samhällets skyddsnet och under rådande existensminimum.

Förr fanns ett osynligt socialt avtal mellan staten och den kinesiska befolkningen. Avtalet gick ut på att om folket accepterade enpartistaten såg staten till att befolkningen fick ett drägligt liv i form av gratis sjukvård, skolgång, en dräglig lön att leva på etcetera. Det avtalet har brutits för länge sedan och miljontals bönder lever under mycket knappa förhållanden.

Man kan idag dela in Kina i två delar – den rika delen som bor och lever i städerna och den fattiga delen som bor på landet.

OS 2008 i Peking = OS 1936 i Berlin

Kina står värd för OS nästa år. Det är nog den viktigaste händelsen i Kinas historia på mycket länge. Det är nu Kina har möjligheten att visa upp sig för hela världen. De är nu Kina kan visa världen att man klarar av ett stort evenemang som OS, samtidigt som man bryter mot de mänskliga rättigheterna, utan att världens demokratier reagerar. Kina kan visa världen att man kan utvecklas ekonomiskt, samtidigt som 100-tals miljoner människor lever under existensminimum.

Frågan är varför världens demokratier tonat ned kritiken mot de brott mot mänskliga rättigheter som den kinesiska staten gör dagligen mot sina egna medborgare i kapitalismens tecken.

Världen får inte tåga och säga att man inget visste. 1936 stod Hitler värld för OS i Berlin. Då liksom idag visade Hitler världen att det gick att förena diktatur med ekonomisk tillväxt.

I en värld där vi alla, mer eller mindre, är beroende av den kinesiska ekonomins utveckling är det regimen i Peking som anger takten. Brutalt förtryck, fängslande och avrättningar av olikänkande göms undan i resonemang om realpolitik och ekonomisk tillväxt.

Den svenska regeringen måste agera – nu!

Få frågor torde vara viktigare att klara ut än om den svenska regeringen sviktar i synen på de mänskliga rättigheternas universalitet och okränkbarhet. Ändå gör regeringen det inte. Varje tendens till acceptans av den kinesiska diktaturens vilja att relativisera de mänskliga rättigheterna måste avvisas. Varje tendens till acceptans av en relativisering av de mänskliga rättigheterna i Kina skulle göra Sverige moraliskt delansvarigt för att kränkningar fortgår.

Fel! Okänt namn på

Övergripen i Kina har inte väckt berättigad politisk uppmärksamhet i Sverige. Situationen är så allvarlig att den borde vara en dominerande fråga på den utrikespolitiska agendan. Den svenska regeringen måste reagera hårdare mot övergreppen mot mänskliga fri- och rättigheter som sker i Folkrepubliken Kina och mot användningen av dödsstraffet i synnerhet.

Sverige och EU måste verka för att användningen av dödsstraffet upphör, att rättsväsendet avpolitiserar, att tortyren upphör, att politiska fångar frigges och att förföljelsen av oppositionella samt religiösa personer upphör.

De mänskliga rättigheterna är universella och måste respekteras universellt, också i Folkrepubliken Kina. Att framhäva detta måste vara en hörnsten i svensk utrikespolitik.

Stockholm den 1 oktober 2007

Peter Rådberg (mp)

Bodil Ceballos (mp)

Max Andersson (mp)

Ulf Holm (mp)

Karla López (mp)

Mehmet Kaplan (mp)